

4. Jarosiaw Poteraj Pension systems in 27 EU countries. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mpr.aub.uni-muenchen.de/31053/>

Ольга КАЛАШНИК

аспірантка кафедри державного управління ЛРІДУ НАДУ

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Нинішні інтеграційні процеси впливають на політичні та економічні рішення окремих країн, а зростаюча взаємозалежність між державами – на світове співтовариство в цілому. Сучасна міжнародна політика характеризується усвідомленням спільнотою нових викликів та загроз глобальному цивілізаційному розвитку. Екологічні проблеми змушують європейські країни об'єднувати свої зусилля в напрямку забезпечення екологічної безпеки та побудови системи так званої «колективної відповідальності» за стан навколишнього природного середовища в регіоні. Це вимагає реалізації та подальшого розвитку Спільної екологічної політики Європейського Союзу (ЄС).

Екологічна політика є одним із найважливіших напрямів діяльності ЄС. У цій сфері існує розгалужена система екологічного законодавства, норми якої успішно реалізуються на практиці. У процесі здійснення екологічної політики розширився перелік наявних засобів охорони довкілля, Співтовариство впровадило цілу низку інструментів охорони довкілля. На сьогоднішній день ЄС має широку компетенцію в галузі вирішення екологічних питань, а екологічна інтеграція стала обов'язковою для всіх членів та кандидатів на вступ до ЄС.

Екологічна безпека, правове регулювання питань у сфері екологічного управління, права людини на безпечне для існування середовище – це ті цінності, забезпечення яких на сучасному етапі розвитку України має першочергове значення. Одним з факторів, що безпосередньо впливає на розвиток законодавства України взагалі, і в сфері навколишнього середовища, зокрема, є політика ЄС та прийняті з метою її реалізації відповідні правові акти ЄС. Це пояснюється тим, що Україна прийняла на себе міжнародні зобов'язання з адаптації свого національного законодавства до законодавства ЄС (*acquis communautaire*).

Україна була однією з перших країн колишнього СРСР, яка підписала Угоду про партнерство та співробітництво з Європейськими співтовариствами та їх державами-членами (УПС). Відповідна угода була підписана 14 червня 1994 р. та набула чинності 1 березня 1998 р. Нею був започаткований процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС. В ст. 51 УПС були визначені пріоритетні галузі, в

яких законодавство України в першу чергу має бути приведене у відповідність до законодавства Співтовариства. До таких пріоритетних галузей було віднесено, зокрема, охорону здоров'я та життя людей, тварин і рослин, а також навколишнє середовище.

Новий важливий етап розвитку двосторонніх відносин між Україною та ЄС був обумовлений розширенням Європейського Союзу в 2004 році, коли Україна та ЄС стали безпосередніми сусідами і задекларували наміри посилювати свою політичну та економічну взаємопов'язаність. З метою посилення співпраці був прийнятий 12 лютого 2005 року План дій «Україна – Європейський Союз». Його метою було сприяння реалізації положень УПС як діючої основи співробітництва України та ЄС та підтримка мети України щодо подальшої інтеграції до європейських економічних та соціальних структур. Імплементация Плану дій мала на меті значно наблизити українське законодавство, норми та стандарти до законодавства ЄС, зокрема у сфері захисту навколишнього середовища, забезпечуючи тим самим досягнення довгострокової цілі сталого розвитку.

Подальшій адаптації екологічного законодавства України до *acquis communautaire* також сприяло приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства був ратифікований Законом України від 15 грудня 2010 р. № 2787-VI. Відповідно до ст. 12 цього Договору кожна Договірна Сторона впроваджуватиме положення нормативно-правової бази Європейського Співтовариства з екології згідно зі встановленим графіком ужиття таких заходів. З цієї метою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2011 р. № 733-р був затверджений План заходів щодо виконання зобов'язань в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

З метою підготовки та сприяння набуття чинності Угоди про асоціацію Україною та ЄС був підписаний Порядок денний асоціації Україна – ЄС, який набув чинності 23 листопада 2009 р. Цим документом передбачається, що в сфері навколишнього природного середовища сторони співпрацюють щодо підготовки до імплементации актів *acquis* ЄС, зазначених у відповідних додатках до Угоди про асоціацію.

Безпосередньо сама Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони була підписана у частині політичних положень 21 березня 2014 р. та у частині торговельно-економічних і галузевих положень 27 червня 2014 р. Угода про асоціацію ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII.

Відповідно до ст. 363 цієї угоди поступове наближення законодавства України до права та політики ЄС у сфері охорони

навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до Додатка ХХХ до цієї Угоди. Згідно із зазначеним Додатком Україна має адаптувати своє законодавство до 26 директив та 3 регламентів ЄС у таких секторах як: управління довкіллям та інтеграція екологічної політики у інші галузеві політики, якість атмосферного повітря, управління відходами та ресурсами, якість води та управління водними ресурсами, включаючи морське середовище, охорона природи, промислове забруднення та техногенні загрози, зміна клімату та захист озонового шару, генетично модифіковані організми [2].

З метою практичного виконання завдань з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, в Україні була прийнята ціла низка нормативно-правових актів, спрямованих на організаційно-правове забезпечення цього процесу. Основним нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. № 1629-IV [1].

Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС визначає механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в ЄС. Цей механізм включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування. Метою адаптації законодавства України до законодавства ЄС є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього.

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС визначається пріоритетною складовою процесу інтеграції України до ЄС, що, в свою чергу, є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики. Невід'ємною частиною Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС є Перелік актів законодавства України та *acquis communautaire* ЄС в пріоритетних сферах адаптації. До таких пріоритетних сфер адаптації віднесено і довкілля.

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.

2. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Закон України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 40. – Ст. 2021.

Григорій КАЛЮЖНИЙ

*студент факультету міжнародної економіки
ДНУ ім. Олесь Гончара*

Лілія ГОЛОВКО

*старший викладач кафедри міжнародної економіки
і світових фінансів ДНУ ім. Олесь Гончара*

АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ: ВІД ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ДО МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Економічні взаємовідносини між Україною та Євросоюзом закріплені на законодавчому рівні нормативними документами, що були прийняті як на двосторонній угоді, так і кожною стороною окремо. Рівень готовності країн перейти до ринкової економіки визначається антидемпінговим законодавством Євросоюзу. Перехід України від «країни із перехідною економікою» до країни з ринковою економікою відбувся 30 грудня 2005 р. Це стало можливим завдяки сформованому Євросоюзом та Україною Плану дій на 2005 – 2008 рр., в якому зазначені основні пріоритети розвитку України. Насамперед, це верховенство права та демократичний розвиток, приведення судової влади до незалежності від влади держави, розвиток антикорупційних програм, забезпечення права та основних свобод людини, підвищення рівня громадянського суспільства, забезпечення свободи засобів масової інформації та свободи висловлювань, підтримання національних меншин. В напрямку розвитку соціальної сфери та економіки відзначено приділяти увагу створенню ефективної ринкової економіки, покращувати інвестиційний клімат, зменшувати бідність та збільшувати зайнятість населення шляхом впровадження ефективних заходів, привести розвиток регіонів до усередненого рівня, підвищити безпечність продуктів харчування, підвищити рівень охорони навколишнього середовища, провести реформу системи освіти, здоров'я та епідеміологічної безпеки в Україні [1].

Входження України на ринковий простір Євросоюзу завдяки укладеній Угоді про асоціацію це, передусім економічна інтеграція. Для України це означає стати учасницею спільного ринку та дотримуватись спільних правил та вимог до продукції. Україна отримала частково переваги членства в Євросоюзі, ставши начебто «частиною ЄС», та з іншого боку ще не отримала такі переваги країн-учасників Євросоюзу як участь в інституціях Євросоюзу, Шенгенському просторі, отримання фінансування з бюджету ЄС. 12 вересня 2014 р. в Брюсселі було підписано тристоронню заяву між Україною, Євросоюзом та Росією, що перенесла термін застосування економічної частини Угоди про асоціацію на пізніший строк (до закінчення 2015 р.). Перенесення терміну потребував розділ щодо вільної торгівлі (розділ 4 Угоди). Це